

reisverslag

KNNV-reis

ZEEUWS VLAANDEREN

5 tot 9

mei

2008

Samenstelling
& redactie:
Erik Eggen-
kamp

REISGEGEVENS

De deelnemers (achterste rij van links): Anne van der Velde, Carla Meijer, Ed Romein, Heleen Sissingh, Tjeerd Dijkstra; (middelste rij van links): Erica de Koning, Janny Elderman, Rients Rozendal, Marianne Rozendal, Ietje Boukema; (voorste rij): Nettie Gorter, Henriette van der Loo.

De reisleiding: Ed Romein (links) & Erik Eggenkamp (rechts)

Inhoudsopgave	blz
Dagverslagen	
Maandag 5 mei	3
Dinsdag 6 mei	5
Woensdag 7 mei	8
Donderdag 8 mei	9
Vrijdag 9 mei	12
Bijlagen	
Vogelwaarnemingen	14
Overige waarnemingen	16
Kaarten Zeeuws-Vlaanderen met bezochte gebieden	17

Maandag 5 mei 2008: Proloog

Als mijn wekker om 7.00 uur gaat, sta ik op. Ik kan lekker rustig aan doen: alles heb ik gisteren al in orde gemaakt, dus ik hoef vanochtend alleen maar het busje op te halen bij het verhuurbedrijf. Die zijn om 8.00 uur open, een klein kwartiertje lopen vanaf huis.

Bij het verhuurbedrijf aangekomen blijken ze al open te zijn, maar het busje dat ik mee zou krijgen, blijkt niet in de vestiging in mijn woonplaats Zoetermeer te zijn afgeleverd door de vorige huurder, maar in de vestiging in Den Haag.

De medewerkers in Zoetermeer zijn wel zo behulpzaam om me met gezwinde spoed in Den Haag te brengen, maar daarna moet ik nog weer terug naar huis om mijn spullen te halen en daarna nog naar Station Leiden, waar ik om 9.30 uur de deelnemers uit het noorden en westen van het land zou oppikken. Ik zie mijn relaxte reisschema van die ochtend als sneeuw in de zon verdwijnen. Gelukkig is het vakantie en/of bevrijdingsdag: er blijkt nauwelijks verkeer aan de weg te zijn, dus het schiet allemaal snel op en in Den Haag staat het busje al klaar (met draaiende moter, bij wijze van spreken). Ik blijf al met al toch rond 9.30 uur bij Station Leiden aan te komen. Gelukkig was mijn vriendin Carla al eerder op het station en heeft zij de allervroegsten alvast kunnen opvangen.

Ook Ed blijkt die ochtend met zijn busje bij het verhuurbedrijf in Deventer wat probleempjes je hebben gehad, maar goed als dít nu de enige tegenslag is die ik als reisleader zal krijgen deze week, dan teken ik er blind voor.

Op Station Leiden maak ik kennis met mijn reisgenoten en we laden de bagage in. Dan is het op weg voor wat – in ieder geval wat het weer betreft - de mooiste eerste week in mei sinds mensenheugenis zal blijken te worden

Erik Eggenkamp

Maandag 5 mei 2008: De heenreis, Verdronken Zwarte Polder en De Blikken

Dat Zeeuws-Vlaanderen een interessant gebied is voor vogelaars, dat had ik tien jaar geleden al ervaren tijdens een KNNV-kamp in de buurt van Oostburg. Toen ik deze reis zag aangekondigd in de Kamp- en Reisenatura heb ik niet lang gearzeld me op te geven. Aanvankelijk kwam ik op de wachtlijst te staan, maar tenslotte kwam het vreugdevolle bericht: je mag mee.

Om negen uur stap ik in de bus. Carla, die twee haltes eerder is ingestapt, helpt me met de bagage; een telescoopstatief is altijd extra gewicht. Tegelijk met ons komt Erik in zijn busje aanrijden bij het station en het duurt niet lang of ook Tjeerd, Heleen, Janny en Anne, de andere deelnemers die in Leiden zullen opstappen, zijn aanwezig. De reis naar het Zuiden gaat vlot, geen files op dit ogenblik. Het is prachtig weer vandaag, en dat zal het de hele week blijven. Voor een kopje koffie enzovoort wordt de reis even onderbroken in motel De Wouwse Tol. In de bosjes bij de parkeerplaats kan ik mijn eerste Grasmus van dit seizoen “scoren”; dat scherpe, krakerige liedje hoor je boven het verkeerslawaaï uit. De reis gaat verder, Zuid-Beveland in, en dan door de Scheldetunnel. Zes-en-een-halve minuut duurt die ondergrondse tocht. Ineens duik je dan op in Zeeuws-Vlaanderen, zonder het land vanaf het water te hebben zien naderen. Het gaat inderdaad sneller dan met de pont, maar toch heb ik er moeite mee op deze manier het landschap niet meer te kunnen beleven. Een lange, grotendeels rechttoerechtaan weg brengt ons tenslotte in Schoondijke.

Hotel De Zwaan ligt op de hoek van een kruispunt van wegen, met een groot terras pal aan de rotonde. We zetten ons neer op de stoeltjes. Riens en Marianne zijn al op eigen gelegenheid gearriveerd. Wie er nog niet is, dat is Ed – de tweede reisleader - met zijn busje. Contact per

mobieltje wijst uit dat hij door onduidelijke route-aanwijzingen verdwaald is geraakt in Antwerpen. Pas tegen tweeën verschijnt hij met zijn passagiers Ietje, Henriëtte en Erica. Eindelijk kunnen nu de kamers worden ingedeeld en de bagage naar binnen gebracht. Om half drie worden we verwacht klaar te staan voor de eerste excursie.

*Hotel-Brasserie de Zwaan te Schoondijke, ons verblijf in Zeeuws-Vlaanderen
(foto Erik Eggenkamp)*

Deze excursie gaat naar de Verdronken Zwarte Polder, bij Nieuwvliet. Het is een sluftrachtig gebiedje dat is ontstaan bij een doorbraak. Dat het water bij stormvloed nog binnen kan komen bewijst het aanspoelsel tegen de dijk. Van die polder zelf herinner ik me alleen een Scholekster. Tegen het strand ligt een smalle reep duin, dat dicht begroeid is met struweel van vlier en duindoorn. Ideaal voor zangvogels, in de eerst plaats de Nachtegaal, dat kan niet missen. Een bepaald riedeltje weet Erik te duiden als van de Cetti's zanger. In Griekenland heb ik hem veel gehoord, maar nu zou ik hem niet herkennen. We gaan de duinstrook in, steile, mulle paadjes omhoog en omlaag. Het is verrassend zo veel als er op dit ogenblik van de dag nog zingt. De Koekoek horen we roepen, de Merel fluit, de Braamsluiper kleppert, de Kneu babbelt, het Winterkoninkje schettert en Grasmus, Tuinfluiter en Zwartkop laten zich horen. In de top van een struik zit een Kneu prachtig rood te wezen. Het pad leidt naar een hoog punt met uitzicht op de zee. In de verte ligt Vlissingen, enkele kinderen hebben zich zowaar al in het water gewaagd. Het uitzicht leidt nog tot de waarneming van een Bruine kiek op. Over de dijk lopen we terug naar de parkeerplaats, voortdurend uitwijkend voor de talrijke fietsers. Aan de andere zijde van de sluftracht blijkt nog een klein plasje te liggen. Iets wits zit erin, een Kleine zilverreiger. En nu we toch kijken ontdekken we meer: een Tureluur, een Groenpootruiter en een Kluut.

Nog een programmapunt werken we af vandaag: De Blikken. Het is een natuurherstelproject. Vanaf een dijk kijken we neer op dat watertje; vól zit het met allerlei vogels: meeuwen, eenden, ganzen en vooral veel steltlopers. Voor een vogelaar om van te watertanden. Gauw de telescoop uit het busje gehaald en in stelling gebracht. Het is op het ogenblik het hoogtepunt van de voorjaarstrek. Een andere vogelaar, niet van onze groep, komt aanlopen met de mededeling dat er verderop Steltkluten en vier Temmincks' strandlopers waargenomen zijn.

Nu, die laatste kunnen wij niet ontdekken; de Steltkluten zien we wel op hun lange rode poten rondstappen. De bewonderende kreten zijn niet van de lucht: *Ik zie dit; dáár zit dat. Wáár? Nou, dáár.* Een greep uit wat er allemaal te zien valt: Krakeend, Smient, Brandgans, man en vrouw Kemphaan, Wulp, een pleviertje, en vooral veel Oeverlopertjes en Groenpootruiters. Een volledige opsomming vindt u wel in het waarnemingsoverzicht dat als bijlage bij dit verslag is gevoegd.

Steltkluut in de Blikken (foto Erik Eggenkamp)

Om half zeven zijn we terug in het hotel. Ieder gaat zich opfrissen en zich verkleden om daarna nog even op het terras een glaasje te drinken. Om zeven uur gaan we aan tafel, benieuwd wat we te eten krijgen. Er is een voor-, een hoofd- en een nagerecht, met bij elk de keus uit twee. Het smaakt ons prima. Erik zet de plannen uiteen voor de volgende dag: vanaf zeven uur ontbijt plus klaar maken van de lunch, klokke acht in de busjes. Dat wordt dus om half zeven opstaan. Na het eten is het "lijsten": op het terras wordt de lijst van waarnemingen opgemaakt. Ik ben te moe om dit nog mee te maken, ik ga naar mijn kamer. In mijn pyjama zit ik mijn dagboek voor vandaag te schrijven. Dat moet, want in een onbewaakt ogenblik heb ik toegezegd de dag van vandaag voor het reisverslag te verzorgen.

Nettie Gorter

Dinsdag 6 mei 2008: de eerste volle dag in Zeeuws-Vlaanderen.

Hoewel: *Zeeuws-Vlaanderen?* Vandaag blijken we zelfs België mee te nemen. Het weer is onveranderlijk schitterend. En we vertrekken om even na achten richting Zelzate. Vanuit de bus wordt er al druk gevogeld: Kleine Zilverreigers, Patrijzen, Veldleeuwerik, elke soort is even belangrijk want we zijn ook op soortenjacht, deze vakantie. Dat heb je met Erik als reisleader. Dus: Wilde Eend, Kauw en Houtduif worden even driftig genoteerd. We stoppen bij de Autriche-Polder, een aan de natuur teruggegeven polder welke door het SBB wordt beheerd. Hier ontmoeten we onze gids van vandaag (en morgen) Franklin Tombeur, een struise krullenbol en "Belgisch KNNVer". Hij zal zich deze dag ontpoppen als een gloedvolle ijveraar voor de natuur die elke bedreiging hiervan als het moet met het zwaard

zal verdedigen. Maar ook als een groot kenner van deze streek en zijn voorgeschiedenis. Diens hele ontwikkeling kan hij met veel Vlaamse humor, prachtige woordkeus en meegebrachte kaartjes aan ons vertellen.

We zien Geoorde Fuutjes (hé, die lastige zon, staat altijd verkeerd!), Oeverloperkje en Tureluur, horen de Blauwborst, Rietzanger en Kleine Karekiet en Groene Kikkers .

Bij Canisvliet lopen we eerst langs de kreek, dan lekker wat koel tussen geboomte o.a. door een “kriekenboomgaard” die er staat af te takelen. Overal zitten de heesterslakken hogerop, hun mondopening afgedekt met een slijmvlies om deze droge periode te overleven. Er is in de Canisvlietse kreek Kruipend Moersscherm gevonden. Dit is een soort van Europees belang en dientengevolge is zijn habitat, dus ook hier in Canisvliet, tot beschermd gebied verklaard. In Soorten van de Habitatrichtlijn (J. Janssen en J. Schaminée, 2008 KNNV Uitgeverij) wordt deze soort in Nederland de meeste kans in Zeeuws Vlaanderen gegeven, maar als je Franklin het beheersbeleid hoort vertellen.....

Intussen lopen we langzaam maar vrolijk verder: molshopen, Koekoek, Krakeend en Kuifeendjes, en wijst Franklin ons op allerlei restanten in het landschap van de talloze oorlogen die deze grensstreek door de eeuwen heen over zich heen heeft gekregen.

Aanwijzingen van onze gids in Zeeuws-Vlaanderen, Franklin Tombeur (foto Ed Romein)

's Middags rijden we naar een Belgisch natuurgebied in de buurt van Lokeren: Moervaart & Zuid-Leede Depressie. Een slenk dus. Het weer kent deze dagen alleen een hogedrukgebied en de zon zindert boven ons hoofd onverdroten door.

Het is midden op de dag als we een zeer rustig landbouwgebied, omzoomd door lanen gaan verkennen. De meeste Belgen houden hun siësta en de vogels ook zo te horen. We volgen de eerste kilometer een riviertje waarin we enorme Karpers zien paaien. Hun grote ruggen ko-

men boven het water uit tussen het kolkende water. We keren van de rivier af en lopen in een Populierenlaan tussen akkers en weiden: een Boomkruipertje, een Holenduif. Wat verse wrijfplekken aan dunne stammetjes laten zien dat hier een Reebok actief is. De berekende 4 km, die de tocht zou zijn, lijken eindeloos en tenslotte besluiten een aantal deelnemers niet meer verder te lopen en te wachten bij een helaas gesloten cafeetje (Kasteelbier) langs het kanaal op de busjes die hen daar zullen komen ophalen. Dat niet alle Belgen sliepen en sommige onder ons intussen niet meer zo alert waren, bleek even later: Tjeerd hoorde wat achter zich, keek om, viel en daardoor kon de achteropkomende racefietser hem ook niet meer ontwijken. De fietser dook met een mooie salto in de berm en vloekte in goed Nederlands. Hij was dus nog springlevend. En Tjeerd gelukkig ook. Na zo'n kleine 10 km hadden we onze tocht van 4 km er op zitten (kies exact: "4 blokjes van 1 km = 4 km toch?" aldus Erik) en plukten we even later onze Straatmadeliefjes langs de wegwand. Ze hadden de boze hitte overleefd.

Nee, de activiteiten van deze dag waren hiermee nog niet afgehandeld: nu reden we naar een uitspanning, annex streekproductenwinkel, De Baekermat. Er stonden zeer veel heerlijke potjes en flesjes en zelfs verse groente, fruit en kruiden. En natuurlijk kon je hier mooi je moederdagcadeautjes kopen zoals Erik ons voorspiegelde (had ik maar zo'n zoon, zucht) en de beloning voor Franklin die dat de volgende dag zou krijgen. En, hoera, er was ook een terras met o.a. ijsjes, frisse sapjes en witbier.

En wat is er na zo'n dag, heerlijker dan een frisse douche thuis. Ik werd gastvrij door Carla en Erik in hun douche ontvangen (niet iedereen kan die op zijn kamer verwachten, toch?), nog even op het terras een lekker aperitiefje en na een voortreffelijk driegangendiner werd de vogelsoortenlijst ingevuld: voor vandaag 24 nieuwe soorten erbij wat het totaal op 87 bracht. Prachtig aantal.

De laatste actie: nog even achter de vleermuizen bij de R.K.kerk aan. We zagen weer 3 Gewone Dwergvleermuizen, jagend tussen en langs de zware bomen langs het kerkhof, vaak rakelings over onze hoofden zwenken. Terwijl we tevreden naar ons hotel terugliepen zag Erik ineens een uil vliegen. En weer. Maar welke? Geen Steenuil en geen Bosuil. Een Ransuil hier was een vreemd biotoop. Velduil op trek of toch een Kerkuil? De volgende dag zouden we de oplossing aangereikt krijgen.

Henriette van der Loo

De RK-kerk van Schoondijke: goede plaats voor Dwergvleermuizen (foto Erik Eggenkamp)

Woensdag 7 mei 2008: de trek naar het oosten

Franklin Tombeur was weer onze gids en op het programma stonden drie gebiedjes: de Margaretha-Polder, De Grootte Dulper en 'Het Verdrongen Land van Saeftinghe'.

Het was weer een stralend dag en na het ontbijt gingen we in de busjes richting Terneuzen, over de Otheense Kreek en langs de wijk Nieuw-Othene, naar de Margaretha-Polder direct aan de zeedijk. Onderweg mooie oude schuren, blauw geverfd met witte raamkozijnen. Ook een wagenhuis in dezelfde kleuren (waar paard en wagen onderdoor kon rijden).

In de Margaretha-Polder (ingepolderd in 1742) wordt een nieuw natuurgebied ingericht met weer water en eilandjes. Door of naast een kijkwand zagen we: o.a. Georde Fuut, Canadese Gans, Aalscholver en een Kokmeeuwenkolonie.

Daarna met de telescopen de dijk van de Westerschelde opgeklommen. Op de slikken tussen strekdammen zagen we Kluut, Zilverplevier, Strandplevier, Bontbekplevier, Steenloper en Tureluur. In de verte hoorden we de Groene Specht.

Uitkijk over de Westerschelde (foto Ed Romein)

Daarna reden we over mooie dijkjes met dubbele rijen Populieren naar Zaamslag voor een korte boodschappenstop. Bij de kerk stond een leuk beeldje van twee mannetjes die uit een (wijn)vat snoepten.

Weer verder richting het Spui naar 'De Grootte Dulper'. Windmolenparken in de verte. Bij de kreek 'De Grootte Dulper / Gat van Pinte' wordt ook weer 'natuur' ontwikkeld: ingepolderde landbouwgrond (waar volgens Franklin de patatten groeiden) wordt weer teruggegeven aan de natuur. Het leek meer op een cultuurlandschap met Reuzenberenklauw. Erik raakte helemaal in extase toen hij de baltsang van een Graszanger (voorheen Waaiersaartrietzanger) hoorde.

Ondertussen zag ik een Paapje. Na wat wachten zagen we een heel klein vogeltje al roepend door de lucht golven, de Graszanger. Prachtig, onze wensen waren helemaal vervuld. Ook zagen we paartje Torenavalken, Bruine Kiekendief, Buizerd en een Tuinfluiter die als een Zwartkop zong. Verder zagen/hoorden we de Blauwborst en Gekraagde Roodstaart. De tocht ging verder naar het 'Verdronken land van Saeftinghe' over o.a. de Boudeloodijk. Bij het gehuchtje Paal lunch op de dijk met uitzicht over het Konijnenschor. We zagen o.a. Putter, Visdiefje, Regenwulp. Onze rust werd wreed verstoord door een grasmaaier die veel lawaai en stof maakte. Daarna op naar het bezoekerscentrum van het 'Verdronken land van Saeftinghe'. Hier nam Erik afscheid van Franklin, die ons twee dagen gegidst had en bood hem namens onze groep een gevulde tas met o.a. pils van de Streekwinkel de Baekermat aan. In het bezoekerscentrum werd naast wat er nu te zien is ook de geschiedenis van het verdronken land getoond. De Heerlijkheid Saeftinghe was voor 1570 (Allerheiligenvloed) zeer vruchtbaar polderland. Nu bestaat het gebied uit 3500 ha schorren en slikken. We maakten een wandeling van een klein uurtje over de schorren en zagen heel mooi Gele Kwikstaarten in de zon. Als planten o.a. Zeeraket, Zeeweegbree, Melkkruid en dorre bloemstengels van Zeeaster. Er vlogen Zomertortels over de dijk. In de verte torent de kerncentrale van Doel boven het landschap uit. Tegen vieren vertrokken we naar Hulst, een goed bewaard vestingstadje, waar we een stukje over de wallen liepen en de basiliek bekeken. In de stad leek het ook wel 'de walletjes' door de vele sekswinkels. We namen met zijn allen bezit van een terras om wat te drinken en kregen daarna van de leiding nog een heerlijk ijsje. Op de terugweg nog lang gewacht bij een opengedraaide brug over het Kanaal van Gent naar Terneuzen. In het hotel lekker gegeten met weer ijs toe. Het was weer een heerlijke dag.

Ietje Boukema

Donderdag 8 mei 2008: de dag van het Zwin

Wederom gaan we om 7.00 uur ontbijten en om 8.00 uur op pad. Niet ver buiten het dorp bij het natuurreservaat de Blikken zien we de honderdste getelde vogel van deze reis de Bosruiter op 101 komt de Poelruiter te staan, wat een hele bijzondere soort is. We gaan ook naar een vogelhut maar op de dijk naast de vogelhut kunnen we beter het water bekijken en we klimmen daarom op de dijk er naast en zien nr. 102 de Ooievaar.

Rond 10.00 uur gaan we naar het Zwin waar veel schoolkinderen hun biologie les krijgen en we zijn even bang dat wandelen en vogels kijken hier niets wordt. We gaan op pad en ook wij proberen zo schoon mogelijk met z'n allen over de slenken te komen, wat lukt met veel heen en weer geloop om te zien waar je het beste over het water kan. Jammer dat alleen Marianne het niet zag zitten en terugging om inkopen te gaan doen in het winkeltje wat bij het Zwin hoorde.

Ooievaar in het Zwin (foto Erik Eggenkamp)

Aan het eind van de overgangen van de slenken moeten we over een brede uitwatering die op zee uitkomt, dat betekent: allemaal schoenen en sokken uit en tot kniehoogte door het voor mij aardig koude water. Alleen voor Henriette staat het water wat hoger. Als we even later onze voeten droog hebben gelopen over het strand, gaan we even uitrusten voor een kopje koffie of een eerste broodje. Allemaal weer de sokken en schoenen aan. Ed helpt Nettie met het aantrekken van haar sokken, dat alles vanwege haar heup.

Uitrusten na de oversteek door de geulen van het Zwin (foto Ed Romein)

Over het strand gaan we op zoek naar de opgang om weer in het Zwin uit te komen. Riens gaat het duin op en ziet dat wij allemaal het duin op moeten omdat we anders te ver lopen. Goed en wel is iedereen boven aangekomen op het duin of er vliegt een Visarend vlak over ons heen. Vervolgens lopen we over de duinen het Zwin weer in en horen de Nachtegaal en vele andere vogels zingen, er wordt ook een Kwak gezien. We zijn weer aangekomen bij het begin van onze wandeling en gaan op de dijk uitkijkend over het Zwin onze meegenomen broodjes opeten. Achter en voor ons gaan weer veel schoolkinderen op pad. We gaan op zoek naar een restaurant waar we lekker in de zon of schaduw - want het is warm - een kopje koffie willen gaan drinken. Helaas een restaurant is er niet meer dus bekijken we maar de hokken met de vogels die daar voor komen.

Paartje Dwergsterms in het slikkengebied van het Zwin (foto Erik Eggenkamp)

Om 15.00 uur gaan we op weg naar de Sophiapolder. Daar aangekomen zoekt iedereen een goed plaatsje om dit natte gedeelte van de polder weer af te kijken of er toch nog niet een vogel bijstaat die wij nog niet in de afgelopen dagen hebben gezien. Tjeerd loopt schuin de dijk af tussen Smeewortel, Fluitekruid, Distel en Brandnetels door om zo een goed plekje te vinden dicht bij het water om de vogels zo goed te kunnen bestuderen. Het is erg warm: Ed en Erik halen onze busjes op, wat een luxe. We willen om 17.00 uur in het hotel zijn - lekker douchen en vroeg eten - want vanavond gaan we weer op pad. Na het diner gaan we naar het dorpje Retranchement. Daar wandelen we over de wallen om naar het geluid van de Boomkikker te luisteren.

We lopen luisterend en kijkend naar alles wat groeit en vliegt zoals de Zomertortels maar nog geen Boomkikker te horen.

Waarschijnlijk nog te veel daglicht voor de Boomkikker. We zitten op een prachtig plekje op en rond een picknickplaats en ja hoor daar horen we de eerste voorzichtige Boomkikker. Vleermuizen horen we en zien we nog niet. Terug lopend over de wallen is het orkest van de

*Zo ziet-ie er nu uit, de Boomkikker.
Helaas niet gezien, wel gehoord!!*

(foto Erik Eggenkamp)

→

Boomkikker nu goed begonnen, bijna aan het eind van de wallen staat een bank waar we nog even stil houden. Aan de kant waar we vandaan kwamen hoor je het Boomkikkerorkest. Achter de bank richting dorp staan wat huizen en grote oude bomen. Henriette heeft twee vloermuisdetectoren bij zich en ja hoor, daar horen en zien we ook de Dwergvleermuis. Plotseling wordt deze heerlijke avondwandeling bekroond met het overvliegen van een Kerkuil. De muis in zijn klauwen ziet alleen Erik door zijn kijker. Het is inmiddels aardig laat geworden. Bij het hotel aangekomen drinkt een klein gezelschap nog een glaasje. Weer zo'n heerlijke dag ten einde.

Carla Meijer

Vrijdag 9 mei 2008, onze laatste dag in Zeeuws Vlaanderen

Alweer stralend weer! Het is tien over zes; mijn kamergordijnen openend, schijnt de opkomende zon – tussen wat bomen door - recht in mijn kamer. Onze laatste dag belooft veel goeds.

Zoals gebruikelijk om zeven uur ontbijt, waarna Henriette namens de groep Erik bedankt voor al het leerzame, goede en mooie dat ons is geboden. Ook heeft zij een compliment voor Erik's natuurlijke reisleadersstijl, die er voor zorgt dat de vaart en diversiteit er in gehouden wordt en er toch ook een soort van stille aandacht is voor het individuele. Ietje dankt Ed voor zijn bijdrage en aandachtsgebied. Zij noemt daarbij als voorbeeld het op "staak zetten" van de knotwilgen. Dat wil zeggen één of een paar takken laten staan, in plaats van het totale knotten, dat je meestal in ons land ziet.

Na het overhandigen aan beiden van een mooie vogelposter en nog iets drinkbaars, kan het ritueel van pakken, afrekenen en kamersleutel inleveren beginnen. Als ook die laatste sleutel er is, is het tijd voor het maken van de groepsfoto. We groeperen ons bij de ANWB-paal, in het hart van de rotonde vóór ons hotel, symbolisch voor al het verkeer van de N61 en N58, dat menigeen vooral in de vroege ochtend stoorde.

Goed kwart over negen vertrekken we. Riens en Marianne, onze Belgische Nederlanders, rijden nu in hun eigen auto mee. We passeren de nogal uitgestorven locatie van de pont Breskens-Vlissingen (deze is tegenwoordig niet meer open voor het autoverkeer). Even voorbij Breskens is onze eerste stop, bij de Vogeltrektelpost. Staande op de dijk, 't uitzicht over het land, met als blikvanger een grote akker geel van het bloeiend koolzaad. Je omdraaiend is de Westerschelde in al zijn breedheid te zien. Er zijn veel vogelaars "actief", in een ontspannen sfeer. Wat wil je met een warme zon, een lekker briesje, een helder blauwe lucht en af en toe die – al dan niet getelde - voorbijvliegende vogel. Een grote informatieplaat geeft, over de maanden gespreid, een overzicht van de vogeltrek aldaar. Genoemd worden: Spreeuw, Rietgors, Grauwe Gans, Houtduif, Purperreiger, Kneu, Graspieper, Regenwulp, Rosse Grutto, Kanoet, Strandloper, Bruine Kiekendief, Gele Kwikstaart, Boerenzwaluw en Gierzwaluw. Vervolgens rond half elf, via het plaatsje Sluis, naar "Nummer Een". Daar op de dijk is een vogelkijkhut, omgeven door schapen, die Erik erg goed blijkt te kunnen nadoen. Oef, dat was schrikken! Marianne en Riens nemen hier afscheid.

Wij gaan in het dorp Hoofdplaat op een terrasje koffie drinken. Ook wordt er nog "gelijst" over de waarnemingen van gisteren en vandaag. We komen uit op 115 soorten (ik ben benieuwd of we zonder Erik ook op zo'n aantal zouden zijn uitgekomen).

Inmiddels is het half één en gaan we naar de Braakman, ten westen van Terneuzen. Als we er bijna zijn, moeten we wachten voor een lange rij passerende antieke Fordjes. Een leuk gezicht. Vervolgens slaan we de eerste weg links af naar de Braakman. In het gebied de eerste Knobbelzwaan die wel mee mag doen in de telling. Ook de Kleine Zilverreiger wordt gezien.

De Braakman betreft een jong ontwikkelings-, en vogel-rust-broedgebied van Staatsbosbeheer en is nog maar betrekkelijk toegankelijk.

Het is alweer één uur, inmiddels flink warm, maar onder de bomen, zittend op wat boomstammen is het goed lunchen. De liefhebbers gaan nog een uurtje wandelen en waarnemen.

Erik kan zo nog een Wielewaal en een Graszanger noteren.

Om half drie begint de terugweg. We nemen afscheid van elkaar en hup, onze busjes zijn nog maar nauwelijks aan het rijden of achter de dijk (of wal?) begint het industriegebied van Terneuzen: Botlek Zuid.

Als we uit de lange Westerscheldetunnel zijn gekomen, zie ik op de dijk bloeiende Margrietten. Vanaf hier gaan de busjes nu ieder hun eigen weg. Henriette en Ietje hebben nog heel wat af te praten en ik geniet van het ruime zicht voorin naast Ed. Onderweg vanuit de auto op een andere manier naar bomen en landschap kijken blijft interessant. Hoe staan bijvoorbeeld de knotwilgen erbij? Ed's kritische blik op het landschap en hoe mensen daarmee omgaan of gingen, is een eye-opener en smaakt naar meer.

Wij houden onze laatste stop bij het wegrestaurant van Meerkerk. Om zes uur zetten we Ietje af bij station Dribergen-Zeist en arriveren we zelf in Deventer om half acht; met dank aan onze chauffeur Ed.

Erica de Koning

P.S.: En wat zegt het KNMI in de krant van zaterdag 10 mei: "Het is niet eerder vertoond dat de eerste tien dagen van mei zo zonnig zijn. Het is heel bijzonder dat we zo'n dertien tot veertien uur zon per dag zien". Wat een boffers waren we!

Epiloog

De terugreis van dat deel van de groep dat met mijn busje weer richting Leiden gaat, verloopt voorspoedig. Maar het is wel heel erg warm. Mijn armen blijken zich een fors eind richting zoveelste graad verbranding te bevinden. Ik had daar de gehele week al wat last van, maar uiteindelijk valt bij mij het muntje waar dit door komt. Mijn busje had geen getint glas, zoals tegenwoordig bij alle personenauto's gebruikelijk is. Nou ja, om mijn teint hoef ik mij dit jaar niet meer druk te maken.

Onderweg houden we nog een sanitaire stop en slaan nog het nodige aan ijs naar binnen. Tussen Rotterdam en Den Haag wordt inmiddels gewaarschuwd voor een behoorlijke file. Gelukkig ken ik de omgeving goed en weet ik de nodige sluiptwegen, die via Zoetermeer lopen.

Voor Anne en Heleen een meevaller, die in Zoetermeer kunnen uitstappen en daar al een eerdere trein naar huis kunnen nemen. De rest rijdt mee naar Station Leiden. Even over 18.00 uur komen we daar aan en nemen we afscheid. Carla en Nettie breng ik thuis in Oegstgeest. De reis zit erop: het is een mooie reis geweest, met alles gezien en/of gehoord waar we voor op pad zijn gegaan, met een hele leuke groep en met verduiveld mooi weer.

Erik Eggenkamp

Vogelwaarnemingenlijst KNNV-reis Zeeuws-Vlaanderen 5 – 9 mei 2008

Naam Nederlands	Naam Latijn	05 05	06 05	07 05	08 05	09 05
Dodaars	Tachybaptus ruficollis	X				
Fuut	Podiceps cristatus		X	X	X	
Geoorde fuut	Podiceps nigricollis		X	X	X	
Aalscholver	Phalacrocorax carbo		X	X	X	
Kwak	Nycticorax nycticorax				X	
Kleine zilverreiger	Egretta garzetta	X	X			X
Blauwe reiger	Ardea cinerea	X	X	X	X	X
Ooievaar	Ciconia ciconia				X	
Lepelaar	Platalea leucorodia	X				
Flamingo	Phoenicopterus roseus		X			
Knobbelzwaan	Cygnus olor					X
Kolgans	Anser albifrons	X				
Grauwe gans	Anser anser	X	X	X	X	X
Grote Canadese gans	Branta canadensis	X	X	X	X	X
Brandgans	Branta leucopsis	X	X		X	
Casarca	Tadorna ferruginea				X	
Bergeend	Tadorna tadorna	X	X	X	X	X
Nijlgans	Alopochen aegyptiacus	X	X	X	X	X
Smient	Anas penelope	X			X	
Krakeend	Anas strepera	X	X	X	X	
Wintertaling	Anas crecca	X				
Wilde eend	Anas platyrhynchos	X	X	X	X	X
Zomertaling	Anas querquedula				X	
Slobeend	Anas clypeata	X	X	X	X	
Tafeleend	Aythya ferina		X		X	
Kuifeend	Aythya fuligula	X	X	X	X	X
Bruine kiekendief	Circus aeruginosus	X		X	X	X
Sperwer	Accipiter nisus				X	X
Buizerd	Buteo buteo		X	X	X	X
Visarend	Pandion haliaetus				X	
Torenvalk	Falco tinnunculus	X	X	X	X	X
Patrijs	Perdix perdix	?	X	X		
Fazant	Phasianus colchicus	X	X	X	X	X
Waterhoen	Gallinula chloropus		X	X	X	X
Meerkoet	Fulica atra	X	X	X	X	X
Scholekster	Haematopus ostralegus	X	X	X	X	X
Kluut	Recurvirostra avosetta	X	X	X	X	X
Steltkluut	Himantopus himantopus	X			X	
Bontbekplevier	Charadrius hiaticula	X		X	X	X
Strandplevier	Charadrius alexandrinus			X		
Zilverplevier	Pluvialis squatarola			X	X	X
Kievit	Vanellus vanellus	X	X	X	X	X
Kemphaan	Philomachus pugnax	X			X	
Watersnip	Gallinago gallinago	X			X	
Grutto	Limosa limosa	X	X	X	X	X

Rosse grutto	<i>Limosa lapponica</i>			X		X
Naam Nederlands	Naam Latijn	05 05	06 05	07 05	08 05	09 05
Regenwulp	<i>Numenius phaeopus</i>			X	X	
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	X		X	X	
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	X	X	X	X	X
Poelruiter	<i>Tringa stagnatilis</i>				X	
Groenpootruiter	<i>Tringa nebularia</i>	X	X	X	X	X
Bosruiter	<i>Tringa glareola</i>				X	
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	X	X	X	X	X
Steenloper	<i>Arenaria interpres</i>			X	X	
Zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>				X	
Dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	X			X	
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>	X	X	X	X	X
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>				X	
Kleine mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>	X	X	X	X	X
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	X	X	X	X	X
Grote stern	<i>Sterna sandvicensis</i>	X			X	X
Visdiefje	<i>Sterna hirundo</i>	X	X	X	X	X
Dwergstern	<i>Sterna albifrons</i>				X	
Zwarte stern	<i>Chlidonias niger</i>				X	
Holenduif	<i>Columba oenas</i>	X	X	X	X	
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	X	X	X	X	X
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	X	X	X	X	X
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>			X	X	
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	X	X		X	
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>		X	X	X	
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	X	X	X	X	X
Groene specht	<i>Picus viridis</i>		X	X	X	X
Grote bonte specht	<i>Dendrocopus major</i>				X	X
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>		X	X	X	X
Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>				X	X
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	X	X	X	X	X
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	X	X	X	X	X
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>		X	X	X	X
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	X	X	X	X	X
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	X		X	X	
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	X	X	X	X	X
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	X	X	X	X	X
Heggenus	<i>Prunella modularis</i>	X	X	X	X	
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>				X	
Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>		X	X	X	
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	X	X	X	X	
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			X		
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>		X	X		
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>			X		
Roodborsttapuit	<i>Saxicola rubicola</i>					X
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	X				X
Merel	<i>Turdus merula</i>	X	X	X	X	X

Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>			X	X	
Naam Nederlands	Naam Latijn	05 05	06 05	07 05	08 05	09 05
Graszanger	<i>Cisticola juncidis</i>			X		X
Cetti's Zanger	<i>Cettia cetti</i>	X				
Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		X	X	X	
Kleine Karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		X	X	X	X
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>				X	
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	X				
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	X	X	X	X	X
Tuinfluitel	<i>Sylvia borin</i>	X	X	X	X	
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	X	X	X	X	X
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	X	X	X	X	X
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	X	X	X	X	X
Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>		X	X		
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>		X	X	X	
Koolmees	<i>Parus major</i>		X	X	X	X
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>		X		X	
Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>			X		
Ekster	<i>Pica pica</i>	X	X	X	X	X
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	X	X	X	X	X
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	X	X	X	X	X
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	X	X	X	X	X
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	X	X	X	X	X
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>		X	X	X	X
Groenling	<i>Chloris chloris</i>	X	X	X	X	X
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>		X	X	X	
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	X		X	X	X
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>		X	X	X	
Totaal aantal soorten		67	88	100	113	115

Waarnemingenlijst overige dieren

zoogdieren:

- Mol (hopen en ritten)
- Gewone Dwergvleermuis (zichtwaarneming, batdetector)
- Haas (zichtwaarneming)
- Konijn (krabsels, keutels)
- Ree (prent, ketels en wrijfplekken)
- Bunzing (uitwerpsel)

Amfibieën:

- Groene Kikker (soortcomplex)
- Boomkikker (gehoord)

